

SZABOLCSI MIKSA:

Az írás népe

Tisztelt Társaság!

A társulaton, melynek fellendítése lebeg szemünk előtt, tagadhatatlan, kifogásolni való is van. Nem is tartózkodtam a kritikától. De kifogásolni való csak azért van, mert van társulatunk. Elsőszülöttünk és egyetlenünk. Korholják a szülők itt-ott az ilyen gyermeket is, de milyen drága az mégis nekik! Nekünk is egyetlen irodalmi társulatunk van, növesszük, hát nagyra, szerezzünk neki erőt, hatalmat és befolyást.

Az egyetlen gyermek képével éltem. Vigyáznak ilyen gyermekekre már azért is a szülők, mert benne élnek tovább, mert emléküket az tartja fenn. Elődeinknek ebben a hazában nem volt ilyen emlékfentartójuk, emlékük azért hamar el is tűnt. Magyarországon egész a legújabb időkig a zsidók a zsidó irodalmat nem művelték. Az ország nyelvén sehogysem, de héber nyelven is vajmi keveset produkáltak. Nem is igen számoltunk eddig ezért a **zsidóság** nagy összesűgő előtt. Nem volt a magyar zsidóságnak irodalma, nem volt tehát múltja sem.

Csak az előtt a zsidóság előtt hajtják meg tisztelettel a zászlót, mely irodalmat alkotott. A hajdani Palesztinái zsidóságról nem szólok. Hisz ők adták a világnak a bibliát. De teremtettek irodalmat azok a zsidók is, kik Babyloniába kerültek, Babyloniának a nyelvén. Örök dicsősége ennek a zsidóságnak a talmud. Dicsőítjük azt a korszakot is, melyet a görög zsidó írók, Philo, Josephus, Aristéas, Ezechiélós, Lysimachos tettek nagygyá. Nem kevésbé dicső a zsidó irodalomnak arabspanyol korszaka. Szádja, Maimuni, Jehuda Halévi és ama **korszak** óriásai nagy zsidó **bölcsészeti** műveiket arabs nyelven írták. És hogy német nyelven hányán

művelték és művelik a zsidó irodalmat, azt megszámlálni se tudjuk.

Nem is igen számol a történelemben más zsidóság, mint ezek. A mi előideinkről nem maradtak vissza írások, aminél fogva nem tudunk róluk. Pedig voltak, hittek, szenvedtek ők is, csak úgy, mint a többi.

Maga a zsidóság mindenképpen rászolgált a címre, mellyel Mohamed kitüntette. Az írás népe vagyunk. Ha írást nem produkálunk, nem is vagyunk.

Múltunk tehát nekünk, magyar zsidóknak, ebből a szempontból nincsen, de lesz a késő jövőben.

Való igaz, hogy nem azért alkották meg ezt a társaságot, hogy a jövő számára múltat teremtsen. Irodalom nem támad a jövő kedvéért, hanem életbe szólítja a jelen szükségét.

A jelennek teremtették.

A mi zsidó közönségünk elidegenedett a zsidó irodalomtól, ismeretlenekké váltak előtte szellemi hőrszaink csodálatraméltó produktumai. Tárjuk fel azokat előtte az ő nyelvén: magyarul! Töltsük el lelkesedéssel és szeretettel az örökké ifjú, régi Izráel iránt. Keltsük fel érdeklődését világmissziója, véres útja, glóriája és martiriuma iránt. Tudjon újjongani diadalain, tudjon sírni szenvedésein, hassa át újból Izraelhez való hozzátartozása, érezze, hogy ereiben a patriarchák, a próféták, Színáj népének vére folyik. Ő m Mózés, övé Jezsajás, övé Debora, övé Hanna, övé Hillel, övé Gabiról, övé Maimuni.

Övé a könyv és övé a tan, övé a kinyilatkoztatás és övé a kutatás, övé a világosság és övé az örök ólat. övé Izráel hite és Izráel tudománya.

övé tehát Gileád minden balzsama, Ofir mindm drágasága.

Mindezt és sok-sok mást tudomására kell hozmuk a mi magyar-zsidó közönségünknek, mert nem tudja, vagy elfelejtette.

Mivel végezhetnénk ezt jobban, mint azzal a csoda-

szerszámmal, mellyel tanítónk Mózes valamikor a dagadó tenger hullámaint kettéválasztotta!

Régi bölcseink azt állították, hogy: mata dekara bé Mósé jama, du Kalamosz: tudjátok-e, mi volt az a pálca, mellyel Mózes kettéhasította a tengert*? Az a pálca író toll volt.

Az írás hatalma hozta a fölszabadulást, a megismerést, a világosságot. Mi az írás népe vagyunk és rajtunk csak az írás segít.

(Ünnepi beszéd az Z. M. I. T. nagygyűlésén 1907 február 19.)